

Samen met leden verder bouwen op de stevige basis die is gelegd

InEen viert zijn eerste lustrum. In de eerste vijf jaar is InEen erin geslaagd een serieuze partij te worden in bestuurlijk overleg over de ontwikkeling van de georganiseerde eerstelijnszorg, stellen voorzitter Martin Bontje en directeur Anoeska Mosterdijk. De opdracht voor de komende jaren is die ontwikkeling optimaal verder vorm te geven.

Bestaat InEen vijf jaar? Het lijkt al veel langer, vinden Bontje en Mosterdijk. “Er gebeurt zóveel”, zegt de eerste. Dát InEen er kwam, was een logische ontwikkeling, vindt hij. “Ga maar na hoe het veld er daarvoor uitzag. We hadden de Vereniging Huisartsenposten Nederland, de Landelijke Vereniging Georganiseerde eerste lijn en het Landelijk Overleg Keten zorg. Drie partijen die alle – weliswaar vanuit verschillende invalshoeken – iets te maken hadden met georganiseerde eerstelijnszorg. De ontwikkelingen op dit gebied gingen op een gegeven moment zoveel door elkaar lopen – huisartsenposten en ketenzorgorganisaties gingen fuseren, gezondheidscentra leverden ketenzorg – dat het logisch was dat de partijen elkaar opzochten. Natuurlijk was dat wel een proces dat tot discussie leidde. Niet zozeer over de vraag óf we moesten gaan samenwerken, maar vooral over hoe dan en met welke partijen wel en niet. Daar zijn we goed uitgekomen.”

Wat heeft InEen in die eerste vijf jaar bereikt? “Het belangrijkste is dat we processen hebben versneld. Zowel als het gaat om het vormgeven van samenwerking tussen eerstelijnszorgaanbieders als het bij elkaar brengen van meerdere disciplines”, zegt Bontje. “Keten zorg, gezondheidscentra, avond-, nacht- en weekendzorg, op allerlei terreinen is heel veel gebeurd in de afgelopen vijf jaar.” Mosterdijk vult aan: “We zien steeds betere regionale ondersteuning van de huisartsen nu. Die ondersteuning is bijna een vanzelfsprekendheid geworden, met als gevolg dat zaken als informatievoorziening en de contacten met de zorgverzekeraars steeds beter kunnen worden opgepakt.”

Onderhandelingspartij

De hoofdlijnenakkoorden die de overheid heeft gesloten met de veldpartijen in de zorg hebben heel veel extra aandacht gegeven aan de noodzakelijke ontwikkelingen in de eerste lijn, stelt Bontje. “We zitten nu aan tafel”, zegt hij, “dit betekent dat we op landelijk niveau kunnen meepraten over die ontwikkelingen. Hierdoor hebben we een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van een hoofdlijnenakkoord dat het belang van een georganiseerde eerste lijn duidelijk onderstreept en dat ook aangeeft dat dit vraagt om voldoende financiële middelen.”

Toch blijft het daadwerkelijk effectueren van de afspraken lastig, stelt hij, omdat de individuele zorgverzekeraars zich niet altijd houden aan de uitgangspunten van het hoofdlijnenakkoord voor de huisartsenzorg. “De gevolgen hiervan zien we bijvoorbeeld bij de implementatie van de O&I-bekostiging”, zegt Mosterdijk. “Er wordt geïnvesteerd in praktijkmanage-

“Regionale ondersteuning van huisartsen is bijna een vanzelfsprekendheid geworden”

ment en de zorgverzekeraars zijn heel druk op regionaal niveau, maar aan de vraag wat er op wijkniveau nodig is, lijkt voorbij te worden gegaan.” In dit licht is het waardevol dat InEen nu actiever samen optrekt met de Landelijke Huisartsen Vereniging, aldus Bontje. “Samen kunnen we meer bereiken”, is zijn overtuiging. “Als we als één blok aan tafel zitten, kunnen we niet meer tegen elkaar worden uitgespeeld. Helemaal in lijn met wat ik me nog herinner van de Vereniging Huisartsenposten Nederland, waarvan ik voorzitter was in de tijd dat InEen ontstond. Dat grotere volume gaf ons ineens veel meer invloed.” Mosterdijk herkent dit ook van de periode dat ze bij het ministerie van VWS werkte. “Al die losse clubjes kwamen bestuurlijk nauwelijks aan tafel”, zegt ze. “Nu is onze aanwezigheid vanzelfsprekend en daarmee neemt ook onze invloed toe. Ook de zorgverzekeraars zijn niet blij als wij boze brieven sturen of stampij gaan maken. Maar dat is niet alleen onze verdienste. Het is een wisselwerking tussen InEen en de individuele lidorganisaties, die ook hun stem laten horen. Wij helpen de leden en de leden helpen ons.”

Omgaan met veranderingen

Het meerjarenbeleid 2018-2020 dat op de website van InEen staat, maakt duidelijk dat niet alleen veel is bereikt, maar dat ook nog veel moet gebeuren. Een aantal ontwikkelingen maakt dit niet eenvoudig. “Sommige dingen kunnen wij

als InEen niet beïnvloeden”, zegt Bontje, “de toename van het aantal ouderen en chronisch zieken bijvoorbeeld, een dreigend huisartsentekort en de overige personeelstekorten. Het gaat erom hoe we ermee omgaan. Het besef dat er veel verandert en dat de financiële middelen beperkt zullen blijven, is er bij onze achterban. En de overtuiging dat meer kan worden bereikt als de zorg goed wordt georganiseerd, is er ook. Kijk bijvoorbeeld naar de huisartsenposten, waar nu ook ander personeel wordt ingezet dan huisartsen. Of waar in de nacht meer wordt samengewerkt met de SEH. Dit zijn oplossingen die meer en meer worden gekozen en die de werkdruk bij de huisartsen verlichten.”

Ook in de dagzorg zien we veel voorbeelden van hoe de zorg anders en efficiënter georganiseerd kan worden, vult Mosterdijk aan. Er is volgens haar beslist een *sense of urgency*. “De achterban ziet heel goed dat we het niet redden als we blijven werken zoals we dit in het verleden deden”, zegt ze. “Leden zullen samen met hun achterban – bedenk wel: allemaal zelfstandige professionals – de noodzakelijke veranderingen moeten doorvoeren. En dat is geen makkelijke opgave. Onze rol is de leden hierbij te ondersteunen, bijvoorbeeld door best practices te delen en mensen met elkaar in contact te brengen.” Juist ruimte scheppen om van elkaar te leren is heel belangrijk, vindt ook Bontje. “We zien in de praktijk heel veel mooie voorbeelden van hoe dingen anders organiseren leidt tot betere zorg”, zegt hij, “op uiteenlopende gebieden als GGZ, samenwerking in de regio, ouderenzorg of gecombineerde leefstijlinterventies. Zoveel zelfs dat ik geen concrete voorbeelden wil noemen, omdat ik dan beslist partijen

Hoofdlijnenakkoord onderstreept belang georganiseerde eerste lijn

tekort doe door ze niet te noemen. Het is onze taak om die voorbeelden te delen met onze achterban, te laten zien hoe partijen dit doen en waar ze tegenaan lopen.”

Goed bestuur nodig

Ondertussen worden de eerstelijnsorganisaties groter en complexer. Daaraan moet leiding worden gegeven. “Dit vraagt om professionele bestuurders die niet alleen in staat zijn zaken in



De achterban ziet heel goed dat we het niet redden als we blijven werken zoals we dit in het verleden deden, stellen Anoeska Mosterdijk en Martin Bontje.